

OŚRODEK DOKUMENTACJI
ZABYTEKÓW W WARSZAWIE

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTEKÓW
ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

A B C D E F G H I J K L M N O P R S T U V X Y Z

Nr

ZACHODNIO-
POMORSKIE

1. Obiekt

ZESPÓŁ FOLWARCZNY

2. Czas powstania

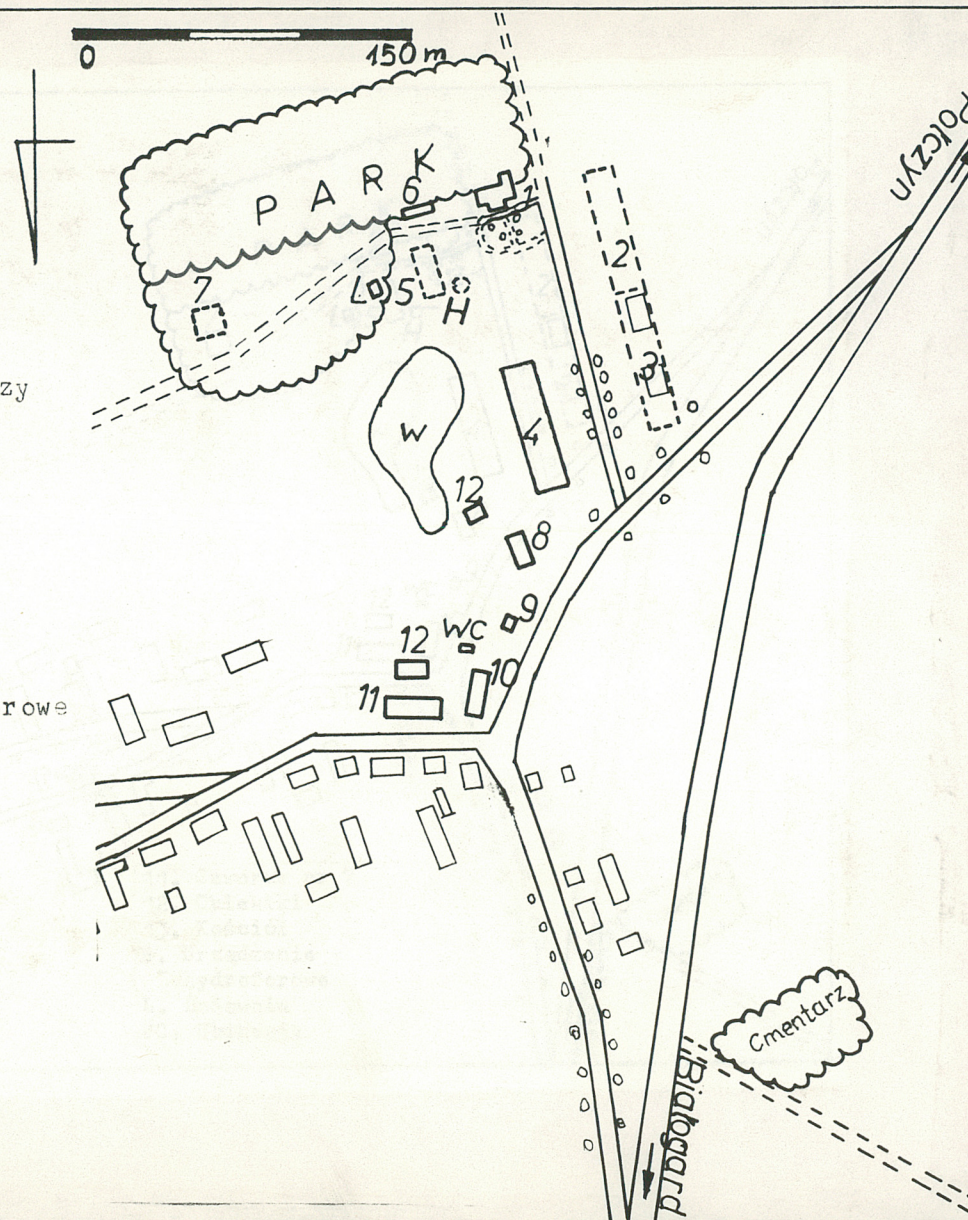
XIX w.-1940

3. Miejscowość

B U Ś L A R Y

11. Zdjęcia, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

1. Dwór
2. Stodoła I
3. Stodoła II
4. Budynek gospodarczy wielofunkcyjny
5. Chlewnia
6. Kurnik
7. Stodoła polna
8. Dwojak nr 5
9. Pralnia
10. Dwojak nr 6
11. Czworak nr 7
12. Chlewiki
- H. Urządzenie hydroforowe
- L. Lodownia
- WC. Ubikacja

4. Adres

Buslary

78-320 Polczyn Zdrój

nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

województwo koszalińskie

gmina Bołczyn Zdrój

6. Poprzednie nazwy miejscowości

BUSLAR /do 1945 r./

7. Przynależność administracyjna

przed 1 VI 1975

województwo koszalińskie

powiat Świdwin

8. Właściciel i jego adres

Dwór nr 4 - Czajkowski Leon

c.d. na wkładce nr 1

9. Użytkownik i jego adres

j.w.

10. Rejestr zabytków

Nr A-1256 data 22.06.1996

*dwór
bud. gosp
pom.
algia do ino*

12. Autorzy, historia obiektu, określenia stylu.

Od około XV wieku Buślary były lennem rodu von Manteuffel. W XVI wieku majątek składał się z trzech części. Buślary były także wsią kościelną, do której należało 3042 morgi. Uprawa ziemi odbywała się w systemie pięciopolowym /wieś w systemie trójpolewym/. Pierwsza to folwark zwany Holzwarterekaten, którego areal obejmował 2263,9 morgi. W folwarku trzymano 58 koni, 101 sztuk bydła, 1130 owiec i 50 świń. Hodowano w nim gęsi, kaczki oraz kury. W majątku mieszkało 315 mieszkańców w 27 domach. Budynków gospodarczych było 35. W 1756 roku majątek należał do Ewalda Heinricha von Manteuffel. W następnych latach majątek przeszedł na syna a od 1855 roku właścicielem majątku był Johan Georg, Kurt von Manteuffel.

/c.d. na wkładce nr 1/

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrza, wyposażenie, instalacje).

Sytuacja: Miejscowość Buślary położone jest po E stronie drogi Połczyn - Białogard. Założenie folwarczne dworskie znajduje się w S-W części wsi. Pod względem fizjograficznym miejscowość położona jest w terenie pagórkowatym otoczonym od S kępami lasów. Kompozycja: Na założenie folwarczne dworskie składają się dwór z parkiem, dziedziniec gospodarczy oraz budynki mieszkalne położone na N od dziedzińca gospodarczego. W centrum wsi znajduje się kościół a poza wsią po W stronie drogi Połczyn - Białogard położony jest cementarz.

Dwór nr 4 /1/ usytuowany jest w S ścianie dziedzińca gospodarczego. Zbudowany został w końcu XIX wieku w stylu neoklasycystycznym. Przed dworem pierwotnie znajdowały się alejki żywopłotowe oraz drzewa i krzewy ozdobne, które zostały zniszczone w latach 50-tych. Za dworem rozciąga się park w stylu naturalistycznym założony przez rodzinę Lange w końcu XIX wieku. Od drogi do dworu przez środek dziedzińca gospodarczego prowadziła aleja kasztanowa, której resztki zachowały się do dnia dzisiejszego. Po stronie W dziedzińca gospodarczego usytuowane były dwie stodoły. Pierwsza stodoła I /2/ była zbudowana w konstrukcji ryglowej wypełnionej cegłą. Druga stodoła II /3/ zbudowana była z cegły. Obie stodoły po uprzednim braku remontów zostały rozebrane w 1956 roku /stodoła II/ i w 1962 roku /stodoła I/. Po drugiej stronie /E/ dziedzińca gospodarczego znajduje się wielofunkcyjny budynek gospodarczy /4/ zbudowany z kamienia. Po tej samej stronie w pobliżu dworu znajdowała się ceglana chlewnia /5/ rozebrana w 1988 roku. Przy chlewni znajdowała się studnia wraz z urządzeniem hydroforowym /H/ zaopatrującym w wodę dwór. Za chlewnią usytuowana była lodownia /L/. Nieco na E od dworu znajdował

/ciąg dalszy na wkładce nr 1/

<p>14. Kubatura</p> <p>w karcie szczegółowej</p>	<p>15. Powierzchnia użytkowa</p> <p>Park - ok. 1,5 ha część gospodarcza - ok. 1,5 ha kolonia mieszkalna - ok. 0,5 ha</p>	<p>16. Przeznaczenie pierwotne</p> <p>Hodowla zwierząt /głównie owiec i bydła/ uprawa roślin.</p>	<p>17. Użytkowanie obecne</p> <p>rolnicza własność indywidualna /hodowla zwierząt, uprawa roślin/</p>
<p>18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja</p> <p>W latach osiemdziesiątych rozpoczęto remont dworu naprawiając konstrukcję dachu i zmieniając pokrycie.</p>		<p>19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)</p> <p>Budynki mieszkalne za wyjątkiem czworaka nr 7 oraz zachowany budynek gospodarczy /4/ są w bardzo złym stanie. W budynku gospodarczym zniszczona jest część dachu i muru.</p> <p>20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie</p> <p>Konieczny dalszy i szybki remont dworu oraz budynku gospodarczego /4/, który odznacza się interesującym wystrojem elewacji i zachował się jako jedyny z pierwotnego założenia gospodarczego.</p>	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

24. Uwagi różne

Informacji udzielili: Małkiński Edmund, Warmijak Tadeusz

22. Bibliografia

1. L.W.Bruggeman. Ausführliche Beschreibung des gegen -
wartigen Zustandes des Königl. Preussischen Herzog-
thums Vor und Hinter Pommern. Szczecin 1789 r. Teil 2,
Band 2.
2. Berghaus - Landbuch von Pommern und Rügen. II Teils,
Band III. Berlin 1868, /c.d. na wkładce nr 1/

23. Źródła ikonograficzne i fotograficzne (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

25. Opracował

tekst Daniel Makowiecki - V.1991 r.
imię, nazwisko, data, podpis
plany, rysunki Daniel Makowiecki - V.1991 r.
imię, nazwisko, data, podpis
zdjęcia fotogr. Daniel Makowiecki - V.1991 r.
imię, nazwisko, data, podpis
miejsce przechowywania negatywów MNR w Szreniawie

KARTA PO WYPEŁNIENIU PODLEGA OCHRONIE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW PRAWA
AUTORSKIEGO!

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

1 karta szczegółowa

8 wkładek

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
B U Ś L A R Y	ZESPÓŁ FOLWARCZNY	rubryka 12, 13, 22 ⁸ - c.d., wykaz obiektów

rubryka 12 - c.d.

Prawdopodobnie w czwartej ćwierci XIX wieku majątek przeszedł w ręce rodziny Lange, która zbudowała do dzisiaj zachowany dwór w stylu neoklasycystycznym. W 1910 roku właścicielem majątku aż do II wojny światowej był Fritz Lange. Majątek obejmował 698 ha w tym pola orne stanowiły 400 ha, łąki 45 ha, pastwiska 124 ha i lasy 121 ha. W majątku funkcjonowała gorzelnia, mleczarnia i cegielnia. W roku 1924 majątek posiadał 457 ha powierzchni.

W 1945 roku w majątku stacjonowały wojska radzieckie, które opuściły Buślary w 1947 roku. W tym samym roku założono PGR Buślary, w którym pracowali przesiedleńcy z Bieszczad w ramach akcji "Wisła".

W 1948 roku PGR został rozwiązany a na jego miejsce utworzono gospodarstwa rolne. W 1949 roku założono spółdzielnię, którą rozwiązano w 1956 roku. Od tego czasu do chwili obecnej budynki i ziemię pomajątkową użytkują rolnicy.

rubryka 13 - c.d.

się kurnik /6/, który obecnie wykorzystywany jest jako magazynek. ~~Na E od kurnika~~ znajdowała się stodoła drewniana /7/. Za budynkiem gospodarczym wielofunkcyjnym usytuowany jest zbiornik wodny, który spełniał funkcję zbiornika przeciwpożarowego. Na N od budynku wielofunkcyjnego stoi dwojak nr 5/8/ wraz z chlewikiem /12/. Przy drodze prowadzącej do wsi po jej E stronie stoi mały budynek, w którym mieściła się pralnia /9/. Za pralnią usytuowany jest dwojak nr 6 /10/ oraz ubikacja /WC/. Prostopadle do dwojaka ustawiony jest czworak nr 7 /11/ oraz chlewik /12/. W centrum wsi na wzniesieniu stoi kościół /13/. Poza wsią po W stronie drogi Połczyn - Białogard znajduje się porośnięte drzewami i krzewami miejsce, w którym znajdował

Wkładkę założył: Daniel Makowiecki - V.19991 r.
(imię, nazwisko, data)

verte!

Miejsce przechowywania negatywów: MNR w Szreniawie

Wzór ODZ 1978 r.

się cmentarz. Cegielnia, która wymieniona jest w historii założenia znajdowała się po N stronie drogi Połczyn - Świdwin w odległości około 1200 m od założenia. Przy polnej drodze odchodzącej na S/W od szosy Połczyn - Białogard znajdował się starszy cmentarz / około 500 m od założenia/.

Materiał: Dwór oraz budynki mieszkalne zbudowane są z cegły. Posiadają drewniane konstrukcje dachów. Budynki gospodarcze zbudowane były z cegły, kamieni polnych i drewna. o drewnianych konstrukcjach dachów krytych dachówką karpiówką bądź papą.

rubryka 22 - c.d.

3. Handbuch des Grundbesitzes im Deutschen Reiche t.IV. Provinz Pommern, Berlin 1910.
4. Niekammer's Landwirtschaftliche Güter-Adress-Bücher, t.I. Provinz Pommern, Leipzig 1928 r.
5. ^Katalog XIX wiecznych dworów i pałaców gm. Połczyn Zdrój, woj.koszalińskie.

Wykaz obiektów, dla których założono karty szczegółowe:

1. Budynek gospodarczy wielofunkcyjny /4/

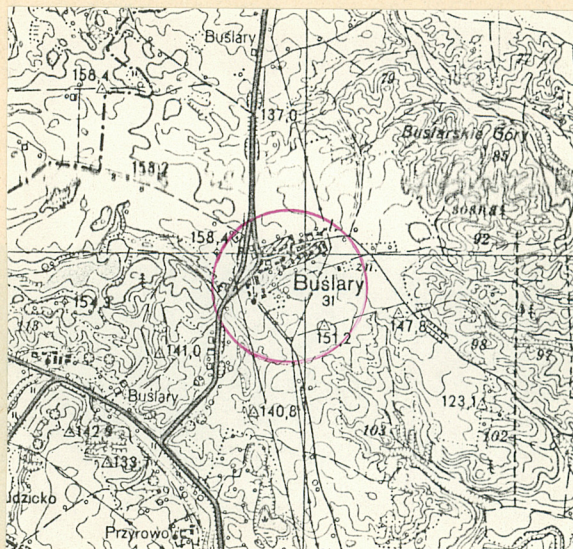
Wykaz obiektów, dla których nie założono karty szczegółowej:

1. Dwór nr 4 /1/ - posiada opracowanie
2. Kurnik /6/ - mała wartość zabytkowa
3. Dwojak nr 5 /8/ - j.w.
4. Dwojak nr 6 /10/ - j.w.
5. Pralnia /9/ - j.w.
6. Czworak nr 7 /11/ - założono wkładkę opisową.

rubryka 8 cd.

Dwojak nr 5 - Warmijak Tadeusz, dwojak nr 6 - Walczak Adam, czworak nr 7 - Buchowiecka Zofia, Fornalczyk Stanisław, Krawczyk Wincenty, Zochmak Leszek

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
B U Ś L A R Y	ZESPÓŁ FOLWARCZNY	Plan orientacyjny, zdjęcia

Wkładkę założył: Daniel Makowiecki - V.1991 r.
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: MNR w Szreniawie

3

4

5

6

7

1. Miejscowość

B U Ś L A R Y

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

ZESPÓŁ FOLWARCZNY

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

Zdjęcia

8

9

10

Wkładkę założył: Daniel Makowiecki - V.1991 r.
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: MNR w Szreniawie

11

12

13

14

15

1. Miejscowość B U Ś L A R Y	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) ZESPÓŁ FOLWARCZNY	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) Spis fotografii
---------------------------------	---	---

Spis fotografii:

1. Dwór nr 4 /1/ - elewacja N
2. j.w. - szczyt ryzalitu z zegarem
3. j.w. - elewacja E
4. Łodownia /L/
5. Park
6. Aleja kasztanowa prowadząca do dworu
7. Dwojak nr 5 /8/ - elewacja E
8. j.w. - elewacja W
9. Chlewik /12/ za dwojakiem nr 5 - elewacja S
10. j.w. - elewacja N i W
11. Dwojak nr 6 /10/ - elewacja W
12. j.w. - elewacja E
13. Ubikacja /WC/
14. Chlewik /12/ za czworakiem nr 7 - elewacja N
15. Kościół /13/ - elewacja W

Wkładkę założył: Daniel Makowiecki - V.1991 r.
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: MNR w Szreniawie

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
B U Ś L A R Y	BUDYNEK MIESZKALNY /CZWORAK/ NR 7 /11/	Czworak nr 7 - opis

Budynek położony jest w części N założenia. Usytuowany jest po S stronie drogi prowadzącej do wsi, około 300m na E od skrzyżowania drogi prowadzącej do wsi z drogą boczną z Półczyna do Białogardu.

Mury: wykonane z cegły ceramicznej pełnej o wątku krzyżowym na podmurówce z kamienia o układzie poligonalnym.

Podłogi: w piwnicy polepa gliniana, w korytarzu i kuchni pierwotnie posadzka betonowa, obecnie wykładzina PCV, w pokojach z desek.

Strop: piwnicy ceramiczno-stalowy odcinkowy, przyziemia drewniany z podsufitką otynkowaną.

Dach: ~~dwuspadowy~~, dwupołaciowy kryty dachówką zakładkową. Konstrukcja dachu płatwiowo-kleszczowa o stolcu podwójnym wiszącym.

W połaci S dachu umieszczony jest 1 świetlik a w połaci N w części środkowej wystawka a w części W 1 świetlik.

Schody: do piwnicy drabiniaсте, na poddasze drewniane jednobiegowe, policzkowe, zewnętrzne betonowe jednobiegowe.

Okna i drzwi: Okna pierwotne dwudzielne z krzyżem okiennym ^{we}ościeżnic^o i okna trójdzielne ~~ościeżnicowe~~ z wyjątkiem 4 okien w elewacji N - współczesne/

Drzwi zewnętrzne czteropłycinowe z nadświetlem. Drzwi wewnętrzne trójpłycinowe, na poddasze deskowo-listwowo-zastrzałowe.

Rzut: Budynek zbudowany jest na planie prostokąta na osi E-N, dwutraktowy, składa się z 4 segmentów. W skład każdego z nich wchodzi: kuchnia, korytarz i 2 pokoje. W ostatnim segmencie od strony E znajduje się łazienka. Na poddaszu w każdym segmencie znajduje się 1 pokój i wędzarnia.

Bryła: Budynek podpiwniczony częściowow /pod korytarzem/, jednokondygnacyjny z użytkowym poddaszem. Dach dwuspadowy, dwupołaciowy.

Daniel Makowiecki - VI.1991 r.

Wkładkę założył:
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów:
MNR w Szreniawie

verte!

Elewacje: frontowa S. W przyziemiu pierwotnie 8 osiowa /obecnie w ostatnim segmencie wmurowane 1 małe okienko/ z symetrycznie rozmieszczonymi⁴ drzwiami i⁴ oknami w każdym segmencie. Wszystkie okna posiadają ceglane parapety pomalowane białą farbą. Drzwi i okna zwieńczone są łukami odcinkowymi z cegieł. Lico muru przyziemia ceglane do wysokości sięgającej ponad parapet okna a powyżej pokryte są tynkiem. Od strony E i W między drzwiami znajdują się po 2 otwory do piwnicy zwieńczone łukami odcinkowymi z cegieł. Gzyms wieńczący **kostkowy** w opasce ceglanej. Narożniki budynku wykonane są z cegły w układzie "schodkowym". W połaci S dachu znajduje się 1 świetlik.

Tylna - N. Lico muru przyziemia jak w elewacji S. W przyziemiu umieszczonych jest 8 okien zwieńczonych łukami odcinkowymi z cegieł. 4 okna od strony E wymienione /zachowały się łuki odcinkowe/. Gzyms wieńczący jak w elewacji S. W połaci N dachu znajduje się wystawka z 2 oknami /1 zniszczone/ i 1 świetlik w części W dachu.

Szczytowa - E. W przyziemiu ceglane lico muru do 1/3 wysokości, pozostała część pokryta tynkiem. Między przyziemiem a poddaszem znajduje się naśladownictwo gzymsu międzykondygnacyjnego w postaci 3 rzędów cegieł /poziomo ułożonych główek w górnej części^W środkowej części wozówek i dolnej części główek/ oraz w części N i S fragment gzymsu pseudospornikowego w opasce ceglanej.

Lico muru poddasza otynkowane. Na poddaszu symetrycznie rozmieszczone są 2 okna w opaskach ceglanych, zwieńczonych łukami odcinkowymi z cegieł, z gzymsem w nadłuczach w postaci główek ceglanych. **oraz z gzymsem podokiennym z cegieł na płask skośnie** **W szerokim obramieniu ceglany.** W szczycie poddasza

usytuowany jest **plytina** w obramieniu ceglany. W szczycie poddasza znajduje się pseudo-gzyms schodkowy z cegieł na otynkowanym licu muru. Gzyms wieńczący w szczycie poddasza **kostkowy** w obramieniu ceglany.

Szczytowa - W. W przyziemiu i na poddaszu jak w elewacji E. W szczycie poddasza znajdował się datownik - 1922.

Instalacje: elektryczna, w segmencie od strony E - wodno-kanalizacyjna, wodna.

1. Miejscowość

B U Ś L A R Y

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

BUDYNEK MIESZKALNY
/CZWORAK/ NR 7 /11/

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

Czworak nr 7 - zdjęcia

16

17

18

Daniel Makowiecki - VI.1991 r.

Wkładkę złożył:
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów:
MNR w Szreniawie

19

20

21

22

23

1. Miejscowość

B U Ś L A R Y

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

BUDYNEK MIESZKALNY
/CZWORAK/ NR 7 /11/

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

Czworak nr 7 - zdjęcia

24

25

26

Wkładkę założył: Daniel Makowiecki - VI.1991 r.
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: MNR w Szreniawie

27

28

29

30

1. Miejscowość

B U Ś L A R Y

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

BUDYNEK MIESZKALNY
/CZWORAK/ NR 7 /11/

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

Zdjęcia, spis fotografii

Daniel Makowiecki - VI.1991 r.

Wkładkę złożył:
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: MNR w Szteniewie

Spis fotografii:

16. Czworak nr 7 /11/ - elewacja E
17. j.w. - elewacja S
18. j.w. - elewacja N
19. j.w. - wystrój narożnika budynku
20. j.w. - wystrój poddasza w elewacji W
21. j.w. - oculus i pseudo-gzyms schodkowy w elewacji szczytowej E
22. j.w. - fragment gzymsu międzykondygnacyjnego i naśladownictwo gzymsu - elewacja E
23. j.w. - wystrój otworów okiennych w elewacji szczytowej E
24. j.w. - kafer w N połąci dachu
25. j.w. - świetlik w S połąci dachu
26. j.w. - gzyms wieńczący ~~Kostkowy~~ ~~ornamentowy~~ w elewacji N
27. j.w. - gzyms okienny - elewacja E
28. j.w. - otwór do piwnicy - elewacja S
29. j.w. - drzwi z nadświetlem - elewacja S
30. j.w. - okno przyziemia - elewacja S
31. j.w. - okno przyziemia - elewacja N
32. j.w. - okno poddasza - elewacja E.